A munkaidőről – nem az orvosok szemével

Interjú Dr. Őry Csabával

Őry Csaba az Európa Parlamentben az Európai Néppárt frakciójának tagja, és részt vesz a foglalkoztatási és szociális bizottság munkájában. Feladatvállalása nem véletlen, hiszen az előző kormányban a Munkaügyi Minisztérium államtitkári tisztét töltötte be.

Mielőtt rátértünk volna beszélgetésünk tulajdonképpeni tárgyára, az európai munkaidő-direktívára, kértem, beszéljen az EP működéséről, a képviselők feladatairól. Őry Csaba elmondta, az EP működése alapjaiban hasonló bármely már parlamentéhez, feladata elsősorban a jogalkotás, jogszabályok előkészítése, megalkotása. A munka zöme a bizottságokban folyik. Az EP lényegi sajátossága, hogy szerkezete nem kétpólusú, mivel az Uniónak nincsen kormánya, így nem lehet kormányoldalra és ellenzékre osztani a képviselőket. Nincsenek hát egy-egy előterjesztéssel kapcsolatosan eleve védelmi, illetve támadó pozíciók sem. Őry Csaba megfogalmazása szerint: „professzionális testület", amelyben csak a legritkább esetben folynak ideológiai vagy politikai jellegű viták. A frakciók eltérő méretűek és szervezettségűek ugyan, de egyik sem annyira erős, hogy egymaga keresztül vihesse akaratát. Ezért rendre alkalmi koalíciók alakulnak, de nem politikai oldalak szerint, hanem egyes témák, ügyek köré. A frakciók ugyan törekszenek arra, hogy egységesek legyenek, de személyes-morális ügyekben gyakori a lelkiismereti szavazás, más ügyekben pedig eltérőek a nemzeti érdekek, vagy egyes országok belpolitikai konfliktusai teszik lehetetlenné egységes frakció álláspont kialakítását.

Konkrét, az emberek mindennapjait, szociális helyzetét, egészségi állapotát és a gazdaság versenyképességét meghatározó kérdésekkel foglalkoznak leginkább. Ezek egyike az európai munkaerő-direktíva, amelynek újrafogalmazása az év egyik legfontosabb feladata.

A gondot nem csak a javaslat egészségügyben és más közszolgáltatásokban való alkalmazása okozza. Bírósági ítéletek bizonyították, hogy a hatályos szabály alkalmazhatatlan, ami felveti a kérdést, hogy az egészségügyi ügyeletek egyáltalán megszervezhetők e a munkajog keretei között. Pedig megoldásra szükség van, csak éppen még az sem világos, hogy ez jogi vagy gazdasági kérdés – fogalmazott a képviselő. Nyilvánvaló, hogy több orvosra, kevesebb munkaidőre és több fizetésre lenne szükség, de az is bizonyos, hogy az egyes országok társadalombiztosítási rendszerei nem képesek megbirkózni ezzel a kihívással.

A munkaidő kérdése azonban messze túlmutat az egyes ágazatok gondjain. Mint ismeretes, Lisszabonban mondták ki, hogy az EU célja az, hogy 10 éven belül a világ legdinamikusabban fejlődő térsége legyen. Ehhez azonban a globális gazdasági piacon versenyképesnek kell lenni olyan országokkal, világrészekkel, ahol a munkáról másként gondolkodnak, mint mi, európaiak. Az USA-ban mindig is hosszabb és kevésbé korlátozott volt a munkaidő, az ázsiai gondolkodás pedig soha nem vette figyelembe az egyén érdekeit, igényeit, amelyek tradicionálisan nem terjednek túl azon, hogy a lehető legtöbbet kell dolgozni a családért. A világpiacon e térségek termékei egymás mellett jelennek meg, s versenyeznek egymással. A kínai, vagy éppen amerikai termékek alacsonyabb áraiban megjelenik a munkaerő alacsonyabb fajlagos költsége. Európa versenyképessége érdekében szükség lenne a munkaidő rugalmasabb szervezésének lehetőségére, de nem feltétlenül a munkavállalók kárára. Kényes egyensúlyra van szükség: az egyes gazdaságok és vállalkozások versenyképességét kell összhangba hozni a munkavállalók érdekeivel. Kompromisszumos megoldás születhet, ha nem napi-, heti-, havi-, hanem éves munkaidő keretet állapítanának meg, a ma is létező normák – napi 12, heti 40 óra, heti pihenőnap – figyelembe vételével. Nem fogadható el az angliai gyakorlat, ahol az „opt-out" (a munkavállaló döntésén alapuló eltérés a jogszabályok adta keretektől), már szinte fő szabállyá változott, és a munkavállalók 80 százaléka a szerint vállal túlmunkát.

A helyzetet bonyolítja, hogy majd minden országban az állam az egyik legnagyobb munkáltató, és az állam felel a közszolgáltatásokért.

Az Európa bizottságban még nem alakult ki egységes álláspont. Őry Csaba szerint szerencsétlen az az előterjesztés, amit tárgyalniuk kell, mert keveri a három problémát: a közszolgálati ügyeletek szabályozását, a munkaidőnormákat általában és az „opt out" lehetőségét.

Őry Csaba elmondta, ő az „opt out" korlátozásának és szigorú feltételekhez kötésének a híve. Nem tartható, hogy a munkavállalók egy papír, többnyire kényszer hatására való aláírásával lemondjanak alapvető jogaikról.

Az egészségügy szabályozásának pedig nem lehet útja az általános munkajogi szabályok alkalmazása, hanem a szakmai törvényekben – egészségügyi törvény stb. – kell a speciális szabályokat megalkotni. Ehhez szükséges meg-

hallgatni az adott szakma képviselőit, s megtudni, mit tartanak elfogadhatónak a rendőrök, katonák, mit a tűzoltók és mit az orvosok vagy az egészségügyben dolgozók más rétegei. Nyilván nem ugyanazt.

Ami biztos: aki bemegy munkahelyére, az ott munkát végez, és az annak megfelelő bért kell kapjon! Őry Csaba tehát nem ért egyet semmi olyan – a bizottságban felvetődött – javaslattal, amely aktív- és passzív-, illetve készenléti időre osztaná a munkahelyen teljesített ügyeleteket. Ugyanakkor tisztában van azzal is, hogy ehhez több pénzre van szükség, mint amennyi jelenleg a társadalombiztosítási kasszákban rendelkezésre áll, valamint a jelenleginél nagyobb orvoslétszámra.

Az ügy körül lázas lobbi-tevékenység folyik. Ahogy az orvosi kamarák – köztük a MOK – meghívtak képviselőket, hogy ismertessék álláspontjukat, ugyanúgy a nagy szakszervezetek, és az egyes országok munkáltatóinak szervezetei, egészségügyi érdekképviseletek vagy éppen maguk a multinacionális cégek szinte egymásnak adják a kilincset, hogy érdekeik mellé állítsák a képviselőket.

A döntésnek hamarosan meg kell születnie.

Nagy András László

Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy Brüsszelben ülésezett az Európai Orvosszövetség (CPME)

Az Egészségügyi szervezés... albizottságban a munkaidő-direktíva felülvizsgálata volt az egyik igen fontos napirendi pont. A CPME kitartott eddigi követelései mellett: az ügyeleti idő aktív-inaktív megosztása csak akkor fogadható el, ha az inaktív ideje alatt nem kell a kórházban vagy a rendelőben tartózkodni. A munkaidő-átlag kiszámításánál tovább is a 4 hónapos periódust támogatják, esetleg kompromisszumként elfogadható, hogy a kollektív szerződés ennél hosszabb szakaszt írjon elő. A pihenő idő kiadásánál csak az azonnaliság fogadható el. Az Európa Parlament Employment and Social Affairs Bizottsága április 19-én tárgyalja újra a beadványt és 20-án szavaz róla. Március 31-ig 180 módosító javaslat érkezett az előterjesztéshez! A döntést a Parlament május 9-i ülésén várják.

NÉVJEGY

Dr. Őry Csaba

1978-ban szerzett jogi és államtudományi diplomát.

1982-től a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutató Intézetben magyar szociálpolitika történetével foglalkozott.

1983-tól 1989-ig kutató az MTA Szociológiai Intézetében. 1984-1992, majd 1994-1998 között meghívott előadó az ELTE Szociológiai Intézetében. 1994-től az MTA Társadalmi Konfliktusokat Kutató Központ tudományos munkatársa.

1988-ban a Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezetének szóvivője volt.

1989-90-ben részt vett az Ellenzéki Kerekasztalban, majd az EKA nyilvánosságának megteremtésével foglalkozó bizottságot vezette.

1994 óta dolgozik munkaügyi és foglalkoztatás-politikai tanácsadóként a Fidesz – Magyar Polgári Párt parlamenti frakciója mellett.

1996-ban megalakították a Fidesz – Magyar Polgári Párt Munkaügyi és Foglalkoztatás-politikai Műhelyét, melynek vezetője.

1998-tól országgyűlési képviselő (Bp., 21. választókerület XIV. ker.).

1998-2000 a Szociális és Családügyi Minisztérium, 2000-től a MeH társadalompolitikai kérdésekért felelős politikai államtitkára.

2002. május 15-től, az új Országgyűlés megalakulásától a foglalkoztatási és munkaügyi állandó bizottság alelnöke, valamint az európai integrációs bizottság tagja.

2004. június 13-án, a Fidesz-lista tizedik helyéről bejutott az Európai Parlamentbe, ezért lemondott a magyar parlamenti mandátumáról.

A Nemzeti ILO Tanács elnöke.

A Magyar Állandó Értekezlet egészségügyi, szociális és foglalkoztatási kérdésekkel foglalkozó bizottságának elnöke.